

Nieuwjaarspreek 2018 van Mgr Karel Choennie **Groeien door aandachtig luisteren en van harte respons geven**

Beste vrienden,

Zalig nieuwjaar! Ik ben 2017 gestart met u te zeggen dat ik tijd heb. Ik zei dat naar aanleiding van een boek van Paul Loonmans. Daarin presenteert hij een handleiding in 'tijdsurfen.' Ik heb dat boek met mijn medewerkers gedurende het hele jaar gelezen en becommentarieerd. Het boek behandelt onderwerpen zoals: waarom hebben we stress, hoe ervaren wij tijdsdruk, hoe anticiperen wij deadlines, hoe handelen wij e-mails af zonder stress en hoe raken we af van de verslaving aan de smartphone. Heel het jaar spraken mensen mij aan met: "Monseigneur, u zult het wel druk hebben." Ik heb steevast geantwoord: "Ik heb het niet druk, ik ben niet druk, ik heb tijd. Ik heb wel een volle agenda."

Dit jaar wil ik u een ander zeer inspirerend boek voorhouden van Wil Derkse: "*Een levensregel voor beginners*," met als ondertitel '*Benedictijnse spiritualiteit voor het dagelijkse leven*.' Mgr. De Bekker heeft de heer Wil Derkse al naar Suriname gehaald voor het 'intellectueel apostolaat.' Wil Derkse schrijft echter voor iedereen, zeker voor 'beginners' in de spiritualiteit. Uit zijn boek wil ik een paragraaf met u behandelen. Samengevat is de boodschap: **Groeien door aandachtig luisteren en van harte respons geven.**

Zoals u weet zijn wij Surinaamse priesters allen opgeleid te Trinidad op Mount Saint Benedict. Het seminarie is opgezet door de Benedictijnen en geheel de opleiding en de omgeving ademen de Benedictijnse spiritualiteit uit. Wij zijn allen gevormd in die spiritualiteit waarin *orde, discipline en schoonheid* hoofddeugden zijn.

Het Benedictijnse levensprogramma begint met **luisteren**. Het Latijn hier gebruikt is *obsculta* of *ausculta*: het gaat om zeer aandachtig luisteren, zoals wanneer een arts een patiënt met een stethoscoop 'ausculteert.' Dit aandachtig luisteren is erop gericht te horen wat de situatie van ons vraagt, om daarop vervolgens respons te geven. Het gaat erom dat we van harte en daadwerkelijk antwoord geven. Om het een beetje anders te zeggen: We dienen te luisteren zoals Moeder Maria luisterde en van harte antwoordde waardoor Gods Woord werkelijkheid kon worden in haar schoot. Door haar ja-woord kon Gods Woord handen en voeten krijgen op deze aarde en de onze werkelijkheid verlossen.

Uit de samenhang van aandachtig luisteren en tot goed resultaat komen zijn een paar simpele en voor de hand liggende lessen te leren.

Als er sprake is van geen of slecht resultaat dan is er meestal sprake van slecht luisteren. Neem bijvoorbeeld de nieuwe wet om de woongebieden van de Inheemsen en Marrons te beschermen. De DNA heeft slecht of helemaal niet geluisterd naar de belanghebbenden. Wanneer niet met aandacht wordt geluisterd en gekeken naar een situatie dan kunnen we grote fouten maken. Een arts die niet goed luistert kan zich vergissen en menen dat hij een griepje hoort terwijl het een fikse longontsteking is. De therapie die hij voorstelt kan desastreus zijn. Bij veel kleine misverstanden maar ook ernstige rampen is er meestal geen sprake van kwade opzet en boze plannen maar onoplettendheid of onzorgvuldigheid in het beluisteren van de situatie. Een echtscheiding komt nooit zomaar uit de lucht vallen. Vaak voelt een van de partners zich miskend: "Hij luistert niet naar mij. Ik heb het lang genoeg

uitgehouden maar nu wil ik niet meer.” Als de DNA in dialoog wil treden met de inheemsen, moet zij niet alleen goed luisteren naar wat de inheemsen zeggen maar vooral aandacht hebben voor hun zwijgen. “Bika a no ala tan tiri na don.”

Waar het goed gaat heeft men goed geluisterd naar de situatie en de ander. Neem maar het dirigeren van een koor. De dirigent moet goed luisteren naar alle stemmen en iedereen in harmonie met elkaar laten zingen. De dirigent moet goed luisteren naar wat de mensen verlangen te horen in de kerk. We zien hoe onze kinderen van de kathedrale koorschool excelleren. Er wordt naar hen geluisterd, ze luisteren naar elkaar en er is geen grens aan wat deze kinderen kunnen leren in de muziek.

De Benedictijnse mensvisie: We kunnen blijven groeien

Door goed te luisteren en van harte antwoord te geven kunnen we steeds verder groeien. We kunnen allemaal nog groeien, misschien niet meer in de lengte maar zeker wel in de diepte. We kunnen meer liefhebben, we kunnen meer kennis vergaren over de ecologie, kernfysica, cyberspace, nanotechnologie, genetica, etc.

Mens zijn is geen toestand, maar een opdracht en een groeiproces. Onze natuurlijke aard is om te blijven groeien. Er is wel een grens aan hoe hoog en hoe ver wij kunnen springen, maar is geen grens aan hoeveel wij kunnen kennen. We leren iedere dag steeds meer. We maken dingen eenvoudiger, goedkoper, sneller en vaak ook mooier. We vinden oplossingen voor ziektes en beperkingen die de natuur ons oplegt. We kunnen voortdurend groeien. Onze hersenen werken volgens het principe: use it or loose it. Zo is de smartphone tegelijk een extensie als ook een amputatie van ons geheugen. De hersenen moeten gestimuleerd worden, daarom ben ik grote voorstander van voorscholen in het peuteronderwijs. Hoe eerder wij de hersenen veelzijdig stimuleren hoe beter de hersenen zich differentiëren en specialiseren.

De Canadese filosoof Bernard Lonergan S.J., formuleerde vijf ‘transcendentale imperatieven’ voor authentiek menselijk leven en groei. Transcendentiaal omdat ze voor iedereen overal gelden en imperatief omdat we er iets voor moeten doen. De eerste is *Be attentive!* Let op, wees erbij, luister aandachtig naar wat zich aandient en niet alleen naar wat je uitkomt. De tweede is: *Be intelligent!* Probeer het resultaat van jouw opletten te ordenen, breng er structuur in en probeer het te snappen. De derde is *Be reasonable!* Wees verstandig en wijs. Weeg de producten van je begrip af en probeer tot een goed oordeel te komen. Als vierde noemt hij *Be responsible!* Wees verantwoordelijk. En tenslotte *Be in love!* Leg je hart ergens in, geef je jawoord, wees gecommitteerd, probeer van harte respons te geven, wees toegewijd.

De persoon die ons de weg kan wijzen om te blijven groeien door aandachtig te luisteren en van harte antwoord te geven is Moeder Maria wiens feest wij op 1 januari vierden. Door haar aandachtig luisteren naar de boodschap van de engel en door volmondig ja te zeggen heeft zij ons de Redder geschonken, gedragen in haar schoot. Ze is *in love* met Jezus geweest tot de dood aan het kruis. Een grotere toewijding kan ik me niet indenken. Laat Maria ons inspireren dit jaar om te blijven groeien.

Zalig nieuwjaar!